

DE REFORMATIE

Weekblad tot ontwikkeling van het Gereformeerde leven

Onder redactie van Prof. Dr F. J. J. Buijtenijk, Dr K. Dijk, Dr V. Hepp en Dr B. Wielenga

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo, (N.O.I.); J. van Andel, 's-Gravenhage; N. Baas, Amsterdam; Dr Henry Beers, Grand Rapids, Michigan (Noord-Amerika); Dr Joh. C. Breen, Amsterdam; Prof. Dr F. W. Grosheide, Amsterdam; Dr W. G. Harrenstein, Medan; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, Tiel; Dr B. A. Knoppers, Almelo; Dr J. G. Kunst, Arnhem; Dr H. W. Laman, Assen; Dr C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, Den Haag; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; Dr J. C. de Moor, Utrecht; Prof. Dr J. Helderbos, Kampen; Dr J. C. Rullmann, Utrecht; Dr K. Schilder, Gorinchem; J. Schouten, Rotterdam; Dr W. J. A. Schouten, Kampen; Dr J. Thijss, Meppel; Dr H. W. van der Vaart, Smit, 's-Graveland; Dr D. H. Th. Vollenhoven, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Anna Jacoba Polder; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Adres der Redactie:

Dr. V. HEPP, Paul Krugerstraat 55, Watergraafsmeer.

Drukkers-uitgevers:

OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes.

Tel. No 58 — Postrekening No 30000.

Abonnement: f 1.25 per drie maanden bij vooruitbetaling.

Voor 't Buitenl. en Ned.-Indië f 7.50 (voor Amerika \$ 3) p. jaar.

Advertentiën: 35 ct. p. regel. Familieberichten 25 ct. p. regel.

BERICHT!!

Tot nadere aankondiging gelieve men stukken, voor de Redactie bestemd, naar de Uitgevers te Goes te zenden. Gedurende het zomerreces staat alle correspondentie der Redactie stil.

Met zende daarom ook geen „Stemmen uit onze Kerken“.

EINDREDACTEUR.

(N.H.O.I.) Gebrek aan kennis II. — Uit de Schrift: Verlegenheid (Ps. 27:13). — Populair-wetenschappelijke reeksen: Aesthetische Christusbeschouwing III. — Perschoon. — Kerknieuws.

GEBREK AAN KENNIS.

II.

In het vorig artikel is er op gewezen, dat de geloovige naar het kennen der gansche waarheid, die ons door God is geopenbaard, heeft te streven en dat gebrek aan kennis der waarheid bedenkelijke gevolgen na zich sleept en voor den geloovige zelf en voor ons kerkelijk leven.

Is dit zoo, dan moet tegen het verschijnsel, dat de kennis der waarheid in onze kerken, zij het al niet in alle kringen in even sterke mate, achteruitgang vertoont, de strijd worden aangebonden. Dan moet beproefd worden het peil der kennis te verhoogen.

Allereerst komt eigen onderzoek hier in aanmerking.

Er wordt gelukkig in onze kringen betrekkelijk veel gelezen. Doch men kiest maar al te zelden boeken van Schrift-uitleggenden of leerstelligen inhoud. En nu beweer ik in het minst niet, dat men zijn lectuur tot zulke geschriften zou moeten beperken. De ontwakende behoefte aan belletrische groot ik voeleer met vreugde. Ook onken ik niet, dat de sociale vraagstukken, die zich in onzen tijd met zulk een kracht naar voren dringen, op onze belangstelling recht hebben. En ik ben er verre vandaan, het lezen van ontspannings-lectuur te veroordeelen. Maar dit alles mag niet op den achtergrond schuiven, nog veel minder verdringen het lezen van zulke boeken, die ons Gods Woord beter leeren verstaan. Dat moet in onze kringen meer algemeen beseft worden. Niet het minst door de jongeren onder ons. Sterk wil ik er dan ook op aandringen, dat de lectuur van werken, die de kennis der waarheid Gods pogen te vermeerderen en te verdiepen en het onderzoek van de Schrift zelf een belangrijke plaats in het leven van de leden onzer kerken zal innemen. Wij moeten zeker er naar streven, op de hoogte te zijn van onzen tijd, maar dit mag niet ten gevolge hebben, dat we niet meer op de hoogte zouden zijn van hetgeen onze God ons in Zijn Woord heeft geopenbaard.

Maar in de tweede plaats zullen de Dienaren des Woords er zich rekenschap van moeten geven, dat het hier genoemde verschijnsel zich voordoet en het, zooveel in hun vermogen is, moeten bestrijden.

Een middel van groote beteekenis om uitbreiding van dit verschijnsel tegen te gaan is wel de catechisatie. Ik pleit niet voor een intellectualistische catechese; ik erken dat de catecheet zich niet alleen tot het verstand, maar ook tot den wil en het gemoed zijner leerlingen heeft te richten en dat de catechese niet een theoretisch, maar een praktisch doel moet hebben. Doch dat neemt niet weg, dat de Dienaren des Woords zich mijns inziens moeten beeyveren om een zoo groot mogelijke kennis der waarheid bij de jeugd aan te brengen. Het wordt ons, predikanten, wel eens voorgelouden, dat we van de catechisanten geen kleine theologen behoeven te maken. Naar mijn ervaring bestaat er echter niet veel gevaar voor, dat ze dat worden zullen: de hedendaagsche jeugd heeft voor theologie

al heel weinig belangstelling. Wat we er in kunnen krijgen, dat moeten de jongelui in den regel heel noodig weten. En het zijn niet de slechtste gemeenten, waar predikanten gearheid hebben, die de kunst verstaan, een geslacht te kweken, goed thuis in de waarheid.

Ook dienen de kerkeraden bij het onderzoek, dat zij instellen vóór het afleggen der openbare belijdenis des geloofs, zich wel goed af te vragen, of er wel voldoende kennis der waarheid aanwezig is bij degenen, die den toegang tot het Heilig Avondmaal vragen. Wanneer er een groot aantal tegelijk onderzoekd wordt, valt dit heel moeilijk te beoordeelen. Mijns inziens moet slechts bij een betrekkelijk klein getal tegelijk het onderzoek worden ingesteld. En een kerkeraad behoort er niet voor terug te deynen, als iemands kennis der waarheid te gering blijkt, hem af te wijzen. Wie belijdenis doet in de Gereformeerde kerk, belijdt zeker zijn persoonlijk geloof in Christus, maar belijdt toch ook zijn instemming met de Gereformeerde belijdenis. En zal dat betuigen van instemming geen paskwil zijn, dan moet de belijder ook met de Gereformeerde belijdenis bekend wezen. De menschen zeggen gaarne: het komt op de kennis niet aan. Laten de kerkeraden tonen, dat het zeker niet alleen, maar dat het toch welterdage óók op de kennis aankomt. Wie belijdenis doet, wordt compleet lid der Gereformeerde kerk en zal hij dat kunnen zijn, dan moet hij in „de denken levenssfeer der kerk“ geen vreemdeling wezen. Prof. Hoekstra schreef in zijn artikelen over „Reformatie van de catechisatie“: „Het is in bepaalde gevallen moeilijk te omschrijven, welk minimum van kennis voldoende kan geacht worden, maar bij normale personen geldt als eisch, dat het minimum niet te laag gesteld moet worden. Zal iemand als lid van een Gereformeerde kerk meeleven, dan moet hij den hoofdinhoud van de Gereformeerde belijdenisschriften kennen en verstaan... Heldere kennis van de geloofsleer is voor een kerklid bestliste eisch.“ En als het bij het onderzoek blijkt, dat er een aanmerkelijk gebrek aan kennis van de leer onzer kerk bestaat, dan geloof ik dat men niet moet aanzien, zulk een catechisant te zeggen, dat hij eerst nog eens een jaartje met trouw en ijver het catechetisch onderwijs zal moeten volgen. Zeker kunnen er gevallen voorkomen, waarin men gevoelt, ondanks het geringe der kennis iemand niet te mogen afwijzen, maar dit zijn uitzonderingen en het moeten uitzonderingen blijven.

Vooris verdient het aanbeveling, dat de Dienaren des Woords geregelde samenkomsten houden met belijdende leden om onze belijdenisschriften te bespreken en vragen te behandelen, die op godsdienstig gebied in onzen tijd aan de orde zijn, en evenzeer dat bij het huisbezoek gewezen wordt op het hooge belang van kennis der waarheid en de leden der kerk worden opgewekt tot het onderzoek van Gods Woord en tot het lozen van lectuur, waardoor hun inzicht in de openbaring Gods verhelderd en verrijkt kan worden.

En eindelijk kan vooral de prediking veel doen tot bestrijding van het gebrek aan kennis der waarheid. In de prediking behoort de uiteenzetting der waarheid niet te ontbreken. De verleiding is voor een prediker groot om dogmatische stoffen of teksten, die een nog-al breede verklaring eischen, te laten rusten of om, al neemt hij zulk een stof, van uiteenzetting en verklaring heel gauw af te stappen. Hij weet het immers: daar zijn er onder zijn gehoor — en hun getal wast in onze dagen — die niets anders wenschen dan een toespraak van mystieken inhoud: wat heeft men aan die verklaring van de Schrift en aan die uiteenzetting der ware leer? laat de prediker ons hart roeren en onze ziel streelen, laat hij van het leven en niet van de leer spreken! Hij weet: er zijn anderen, die ook een preek willen, die zich niet met het leven, maar dan niet met het innerlijke, doch met het uitwendige leven bezighoudt; de preek moet over de gebeurtenissen en

toestanden van onzen tijd handelen en „op alle terreinen“, vooral op het sociale, zich bewegen; dan is ze praktisch, maar wat heeft men in de praktijk aan exegese en dogmatiek? Beide groepen verledigen een stuk waarheid. En ik denk er niet aan, het op te nemen voor een dorre en schoolsche dogmaprediking; ik geef toe dat er een dogmatische prediking zijn kan, die, zooals „De Heraud“ zich onlangs uitdrukte, „geestdoodend op de gemeente werkt“. Ik onken volstrekt niet, dat de prediker geroepen is, te vertolken wat het Woord Gods te zeggen heeft voor het inwendige en voor het uitwendige leven; maar ik ben van meening dat onze prediking toch een exegetisch en dogmatisch karakter moet dragen. Ze heeft tot taak het Woord Gods te verklaren, de waarheid, die God geopenbaard heeft, te ontvouwen. De gemeente moet door de prediking ook in de kennis der waarheid opwassen.

Niemand denke, dat deze artikelen voor het intellectualisme het pleit zouden willen voeren. Maar men spreekt tegenwoordig wel eens wat spoedig van intellectualisme. Door menschen van euhische geestesrichting zal op de Gereformeerde beschouwing altoos het brandmerk van intellectualisme gedrukt worden. Wij moeten voor deze beschuldiging niet terugschrikken en haar nog veel minder gaan overnemen, maar de groote beteekenis van de kennis der waarheid handhaven.

Reeds heb ik, naar ik meen, voldoende doen uitkomen, dat het niet genoeg is, als onze kerkleden maar verstandelijke kennis bezitten. Het moet geloofskennis zijn. Maar deze behoort er dan ook te wezen.

Zeker, de leden der Gereformeerde kerk moeten allereerst christenen zijn, levende lidmaten van Christus. Maar een christen is toch de zalving van Christus deelachtig en dat houdt in, dat hij ook tot profeet is gezalfd, tot belijder der waarheid Gods. En het is zijn roeping om, onder de leiding des Heiligen Geestes, in die waarheid in te dringen, opdat hij des te beter zijn profetisch ambt kunne bedienen.

M.

J. THIJSS.

UIT DE SCHRIFT.

Verlegenheid.

Zoo ik niet had geloofd, dat ik het goede des Heeren zou zien in het land der levenden, (ik ware vergaan). Psalm 27:13.

Ik ware vergaan.

Zoo heeft onze Statenvertaling den zin van dit Schriftwoord trachten aan te vullen en te verduidelijken.

En onze psalmberijming breidt dat nog uit en zingt: „Mijn God! waar was mijn hoop, mijn moed gebleven? Ik was vergaan in al mijn smart en rouw“.

In zekeren zin is deze invoeging jammer. Want de fijne gedachte van des dichters uitspraak is daardoor, zooal niet verloren gegaan, dan toch voor het minst zeer verflauwd.

Immers, van dat alles schreef de psalmist niets. Hij zeide niet meer dan: „Zoo ik niet had geloofd, dat ik het goede des Heeren zou zien in het land der levenden...“ Zie het slechts na in uw Bijbel. Maar dan loopt de zin niet af, zegt ge.

Just, dan loopt de zin niet af; en dat is nu de kenmerkende gedachte van dit Schriftwoord, en deze gedachte is door die aanvulling ongetwijfeld op den achtergrond geraakt.

David begint met zich het geval in te denken, indien hij in dit leven eens niet geloofd had het goede des Heeren te zullen zien: „Zoo ik niet had geloofd...“

en dan houdt hij op; de zin breekt af; dat wil zeggen: dan weet David niet meer.